

Vergaderjaar 2025–2026

35 334

Problematiek rondom stikstof en PFAS

28 089

Gezondheid en milieu

Nr. 446

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juni 2026

Op 3 juni jl. heeft u mij verzocht te reageren op een brief met vragen en opmerkingen van de gemeente Dordrecht ten behoeve van het commissiedebat Externe veiligheid d.d. 10 juni 2026. Deze brief is gebaseerd op een oproep van de VNG van 18 juni 2025. Hierbij treft u deze aan.

PFAS-verbindingen vormen een groep van chemische stoffen die bij langdurige blootstelling schadelijk kunnen zijn voor zowel de gezondheid als het milieu. Het Rijk hanteert een totaalaanpak van PFAS via vier hoofdlijnen: 1. Een zo breed mogelijk Europees PFAS-verbod. 2. Het stimuleren van de transitie naar alternatieven voor PFAS. 3. Er moet zo weinig mogelijk PFAS in het milieu terechtkomen en 4. De blootstelling aan PFAS zo veel mogelijk voorkomen.¹

In een aantal Nederlandse regio's, waaronder Dordrecht en de regio rondom de Westerschelde, zijn de gevolgen van PFAS-vervuiling in het bijzonder merkbaar. Dit heeft impact op het dagelijks leven van inwoners. Vanuit het Rijk lopen daarom verschillende acties voor deze regio's. Via de Tijdelijke regeling uitkering Bodem 2024–2030 (SPUK Bodem) ondersteunt het Rijk decentrale overheden bij onder meer het opruimen van PFAS-verontreiniging wanneer sprake is van onaanvaardbare risico's voor mens of milieu en deze kosten niet bij de vervuiler kunnen worden neergelegd. De gemeente Dordrecht heeft, mede als penvoerder voor de omliggende gemeenten en in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, hiervoor in de afgelopen jaren aanvragen ingediend en het Rijk heeft daarop middelen verstrekt. Op dit moment is bij de RVO een aanvraag in behandeling voor een bijdrage voor de komende jaren. Eind 2024 is een Rijkscoördinator aangesteld als interdepartementaal

¹ Schriftelijke antwoorden op vragen gesteld tijdens de eerste termijn van de begrotingsbehandeling van Infrastructuur en Waterstaat op 20 januari 2026 | Tweede Kamer der Staten-Generaal
Kenmerk: 2026D02567

aanspreekpunt voor vragen over PFAS in de regio rondom Chemours.² Daarnaast worden er in het lopende onderzoek van het RIVM naar PFAS in Nederlands bloed extra monsters opgenomen uit de regio's rondom Chemours en de Westerschelde om te onderzoeken of de concentraties in deze regio's afwijken van het landelijk gemiddelde. Verder zijn er eind 2025 gezondheidsonderzoeken gestart in deze regio's, om duidelijk te krijgen of er in deze regio's sprake is van een afwijkende gezondheidssituatie die kan samenhangen met verhoogde PFAS-concentraties.³ Over beide onderzoeken zal ik dit najaar de voortgang delen.

Hieronder ga ik nader in op de zorgen die gedeeld zijn door de gemeente Dordrecht.

1. Voer een landelijk verbod in op de productie, gebruik en handel voor PFAS zolang Europese restricties uitblijven, en werk verder aan het lozingsverbod zoals genoemd in het regeerakkoord.

Op 21 juli 2025 hebben de toenmalige Minister en Staatssecretaris van IenW de Kamer schriftelijk geïnformeerd⁴ over de verkenning van een nationaal verbod om bepaalde producten op de markt te brengen en over de mogelijke opties voor een lozingsverbod.

De belasting van PFAS aan mens en milieu is een internationaal vraagstuk. Deze problematiek houdt niet op bij de grens. Ten aanzien van een nationaal verbod, vooruitlopend op de Europese restrictie, is daarom in die brief gesteld dat de tijdswinst en daarmee de milieuwinst van een nationaal verbod heel beperkt zou zijn en dat daar wel praktische nadelen tegenover staan. Dit is nog steeds het geval. Naar verwachting vindt in 2027 besluitvorming plaats over de Europese PFAS-restrictie. Ik zal mij aanvullend op de bestaande inzet in samenwerking met de REACH-UP groep blijven inzetten om de besluitvorming in EU verband te bespoedigen. In deze REACH-UP groep zitten samenwerkende gelijkgestemde lidstaten, hiertoe behoren België; Denemarken (initiatiefnemer); Duitsland; Frankrijk, Oostenrijk, Zweden, Finland, Luxemburg, Spanje en Noorwegen (geassocieerd). Het vooruitlopend daarop gaan werken aan een nationaal verbod is daarom aanzienlijk minder effectief; ook een nationaal verbod instellen vergt onderbouwing, inspraak, besluitvormingsprocedure en daarmee een zekere doorlooptijd. Bovendien zal een nationaal verbod geen enkele prikkel zijn voor innovatie dit in tegenstelling tot een Europese restrictie.

Ten aanzien van lozingen heeft het kabinet in het coalitieakkoord aangekondigd om te bezien of en hoe op korte termijn een lozingsverbod voor PFAS mogelijk is. Afgelopen zomer is de Kamer geïnformeerd dat een volledig PFAS-lozingsverbod niet wenselijk is, aangezien dit belangrijke sectoren in de maatschappij zou stil leggen. Dit zijn bijvoorbeeld de drinkwaterwinning en het grondverzet. Als alternatief werd toegezegd te kijken naar een gedeeltelijk PFAS-lozingsverbod, gericht op specifieke sectoren of activiteiten met een hoge PFAS-uitstoot.⁵

Momenteel loopt een onderzoek om te kijken hoe een dergelijk gedeeltelijk PFAS-lozingsverbod kan worden ingevuld. De Minister van IenW heeft uw Kamer onlangs geïnformeerd over de scope en stand van zaken van dit onderzoek.⁶ Naar verwachting zullen de resultaten van dit onderzoek in het derde kwartaal van 2026 gereed zijn. Aan de hand van de

² Kamerstuk 35 334, nr. 321.

³ Kamerstuk 35 334, nr. 407.

⁴ Kamerstukken 35 334 en 22 343, nr. 406.

⁵ Kamerstuk 35 334, nr. 406.

⁶ Kamerstuk 35 334, nr. 444.

uitkomsten zal het kabinet besluiten of en hoe op korte termijn een lozingsverbod voor PFAS mogelijk is. De Kamer wordt daar in het najaar van 2026 per brief over geïnformeerd.

De in de beleidsbrief van 24 april 2026 aangekondigde beleidsverscheping voor lozingen ziet op een strengere toepassing van het bestaande vergunningen- en toezichtkader voor lozingen. Daarbij wordt gezien of bestaande vergunningen waar nodig kunnen worden herzien of aangescherpt op basis van de meest actuele kennis, de ontwikkeling van best beschikbare technieken (BBT) en de geldende regelgeving voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Ook voor nieuwe lozingen geldt dat deze worden beoordeeld aan de hand van deze kaders. Conform de toezeggingen TZ202602–010 en TZ202605–051 zal uw Kamer voorafgaand aan het Commissiedebat Water van 25 juni 2026 nader worden geïnformeerd in de brief «Voortgang Kaderrichtlijn Water». In deze brief wordt onder meer ingegaan op de rol van de bevoegde gezagen bij vergunningverlening, toezicht en handhaving en de voortgang van het bezien en waar nodig herzien van vergunningen.

2. Ondersteun bedrijven, consumenten en gemeenten bij onderzoek naar alternatieven voor PFAS en het opruimen van bestaande vervuiling

Gemeenten kunnen al zelf actie ondernemen, bijvoorbeeld door bij aankopen en aanbestedingen eisen te stellen aan de samenstelling van producten.

Mijn voorganger heeft toegezegd te onderzoeken of vrijwillige labelling van consumentenproducten behulpzaam kan zijn voor consumenten. Er wordt onderzocht of labelling inderdaad als behulpzaam wordt ervaren en als, dan voor welke producten. Op basis van de uitkomst zal ik in gesprek gaan met de betreffende sectoren. Ik verwacht u voor het eind van dit jaar over de uitkomsten te kunnen informeren.

3. Maak het voorzorgsbeginsel leidend bij vergunningverlening voor PFAS en zorg voor goede handhaving

Het voorzorgsbeginsel wordt toegepast bij onzekere risico's. In het geval van PFAS is er geen sprake van een onzeker risico, de hele groep is aangewezen als Zeer Zorgwekkende Stof. Daarmee zijn alle bijbehorende verplichtingen ook nu al van toepassing, zoals de plicht om emissies te minimaliseren en voor vergunningplichtige bedrijven aanvullend om hierover periodiek een Vermijdings- en Reductieprogramma op te stellen en de emissies van vrijkomende ZZS te registreren in een landelijke database. Om bedrijven hierin te ondersteunen is begin dit jaar de wegwijzer PFAS als ZZS uitgebracht.⁷

Handhaving is de verantwoordelijkheid van het bevoegde gezag. Voor de meeste van de betreffende bedrijven zijn dat de omgevingsdienst, Rijkswaterstaat of de waterschappen. Om te zorgen voor een uniforme beoordeling van de Vermijdings en reductieprogramma's werk ik samen met de stakeholders aan de Handreiking beoordeling VRP, die ik in het najaar verwacht op te leveren.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
A.W.H. Bertram

⁷ <https://iplo.nl/thema/zeer-zorgwekkende-stoffen-zzs/pfas-zeer-zorgwekkende-stof-zzs/>